

ILG'OR PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA KIMYO TA'LIMINI AMALGA OSHIRISH

Azizbek Ilyasov Abbos o'g'li

*Qashqadaryo viloyati Kukdala tumaniga qarashli
3-umum ta'lim maktabi kimyo fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida kimyo ta'limini amalga oshirish, kimyo o'qitishning umumiy metodlari, kimyo darslarida mustaqillik va demokratik jamiyat qurish g'oyalari, kimyo o'qitishning murakkab tizimida darslikning o'rni haqida atroflicha bayon qilingan.

Kalit so'zlar: ilg'or pedagogik texnologiyalar, umumiy metodlar, kimyo ta'limi.

Kirish:

Kimyo darslarida mustaqillik va demokratik jamiyat qurish g'oyalariga sodiq bo'lgan o'quvchilarni tarbiyalash barkamol avlodning o'sib yetishishida muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonning tabiiy kimyoviy zaxiralarida Mendeleev davriy sistemasidagi deyarli barcha elementlarning mavjudligi, ulardan kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqarilayotganligini bayon qilish, shuningdek, ba'zi metallar, masalan, oltinning tabiiy zaxiralari tomondan Respublika dunyo miqyosida to'rtinchi o'rinda, ishlab chiqarish jihatidan 7-o'rinni egallashi va shu kabilarni bayon qilish o'quvchilarni o'z vataniga sadoqat, vatan boyliklari bilan faxrlanish ruhida tarbiyalashda asosiy ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Axborot va innovatsion texnologiyalarning dars samaradorligiga ta'sirini o'rganishga doir o'tkazilgan ilmiy pedagogik tadqiqotlar nafaqat o'quvchilar tomonidan bilimlarni egallashning asosiy omili ekanligi, balki o'quvchilar ongini takomillashtirishda ham asosiy vositaga aylanib borayotganligini ko'rsatmoqda. O'quvchilar ongi va dunyoqarashining shakllanishida kimyoviy tajribalarni ular tomonidan mustaqil bajarilishi, masalalar yechish ko'nikma va malakalarining hosil qilinishi, anorganik va organik moddalar sinflari o'rtasidagi genetik bog'lanishlar kabi umumlashtirishlarni talab darajasida o'qitilishi asosiy ahamiyatga ega.

Binobarin, har qanday o'quv fanining mohiyatini biror methodsiz o'quv jarayonida tushuntirib bo'lmaydi. Shuning uchun falsafiy nuqtayi nazardan qaralganda o'qitish metodi dars mohiyatining o'quv jarayonidagi harakat shaklidir. O'quv jarayonini olib boruvchi o'qituvchining bosh vazifasi ta'lim, tarbiya va o'quvchilar ongini rivojlantirishni amalga oshiradigan o'qitishning eng muqobil metodini tanlash sanaladi.

O'qitish usuli bu o'qituvchi bilan u rahbarlik qiladigan o'quvchilarni maqsadga yo'naltirilgan birgalikdagi faoliyati sanaladi. Tanlangan har bir metod ta'lim-tarbiya va o'quvchi ongini shakllantirish jarayonlarida yaxshi samara berishi darkor. O'qitish jarayonini birgina metoddan foydalanib amalga oshirib bo'lmaydi. Shu sababli ham bir- biriga bog'langan bir nechta metodlardan qo'llaniladi.

Natijalar:

Har bir kimyo fani o‘qituvchisi o‘qitish jarayonida ilg‘or o‘qituvchilarning pedagogik ish tajribalaridan foydalanishi dars samaradorligini oshirishga ijobiy ta‘sir qiladi. Ilg‘or tajribani darsga tatbiq etilganda ish sharoitini hisobga olgan holda yondashish zarur. Bunda o‘qitishning kimyoviy mohiyati, o‘quvchilarning yosh xususiyatlari va o‘qituvchining faoliyati hisobga olinadi.

Pedagogik jarayonda tajribaning ijodiy tomoniga yondashish lozim. O‘qitish metodikasining tarixi shuni ko‘rsatdiki, metodikadagi biror masalani haddan tashqari bo‘rttirib ko‘rsatish boshqa masalalarga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Faqat metodlar va o‘qitish vositalari uyg‘unlashtirilgan holda dars olib borilganda ijobiy natijalar olinadi.

Muhokama:

Kimyo o‘qitishning murakkab tizimida darslik asosiy o‘rin egallaydi. Ko‘pgina olimlar darslikning ahamiyatini boshqa o‘qitish vositalaridan yuqori darajada turishini ta‘kidlaydilar. Darslikda asosan kimyoviy bilimlarning mazmuni bayon qilinadi. Darslik o‘quvchilarning dunyoqarashini rivojlantiradi, aqliy faoliyatini takomillashtiriladi.

Kimyoviy malaka va ko‘nikmalar yuzaga kelishiga yordam beradi. Darslikda kimyo predmetining mohiyati, o‘qitish usullari va vositalari o‘z aksini topgan bo‘ladi. Darslikning o‘quvchilar tomonidan mustaqil o‘qib o‘rganishini e‘tiborga olib, undagi materiallar o‘quvchilarda kimyoni bilishlariga qiziqish uyg‘otishi darkor.

Xulosa:

Xulosa o‘rnida shuni ta‘kidlash joizki, shakllantiruvchi o‘qitishni amalga oshirishda o‘quvchilarning mustaqil ta‘lim olishi asosiy omillardan biri sanaladi. Ammo an‘anaviy o‘qitish usullari bilan o‘quvchilarning mustaqil ta‘limini amalga oshirish qiyin muammoga aylanib qoldi. Innovatsion va axborot texnologiyasi yordamida mustaqil ta‘limni amalga oshirishga doir ilmiy-metodik tadqiqotlar va ta‘limni amalga oshirish tajribalari bu masalani hal qilish mumkinligini ko‘rsatmoqda.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Rahmatullayev N.G. Kimyo o‘qitish metodikasi fanidan namunaviy dastur. T., OHMTV 2003
2. Abdusamatov A., Mirzayev R., Ziyayev R. Organik kimyo. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari talabalari uchun o‘quv qo‘llanma. T., «O‘qituvchi», 2010.
3. Muftaxov A.G. Umumiy kimyo. Akademik litsey va kasb- hunar kollejlari talabalari uchun darslik. T., «O‘qituvchi», 2004.
4. Nishonov M., Mamajonov Sh., Xo‘jayev V. Kimyo o‘qitish metodikasi. T., «O‘qituvchi», 2002.